

Strasbourg, 18.10.2022
COM(2022) 548 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Delovni program Komisije za leto 2023

Močna in povezana Unija

1. Močna in povezana Unija

„... se je vsa naša celina povezala v solidarnosti (...) Evropejci in Evropejke niso pogledali stran in niso oklevali.“ – predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen, govor o stanju v uniji, 14. september 2022

Evropa in svet se v zadnjem letu soočata z več krizami. Z barbarsko rusko invazijo na Ukrajino se je v Evropo vrnila grozljiva resničnost vojne. Tragičnim človeškim žrtvam in opustošenju ni konca, posledice konflikta pa se širijo po vsej Evropi in drugod po svetu. Povezana energetska kriza je še zaostрила že tako naraščajoče življenjske stroške in omajala hitro okrevanje Evrope po pandemiji. Hkrati svetovni red, ki temelji na pravilih, doživlja nove izzive, kar poudarja potrebo po enotnosti in sodelovanju z našimi partnericami ter naložbah in diplomatskih stikih z državami po svetu.

Letošnji delovni program Komisije izhaja iz teh edinstvenih okoliščin, oblikujejo pa ga tri dopolnjujoče se stvarnosti. Prva je, da se **lahko s tako obsežnimi izzivi resnično spopademo le skupaj, kot ena Unija**. Evropa vedno znova dokaže, da je kos svoji nalogi, naj gre za cepiva, okrevanje gospodarstva, sankcije ali podporo Ukrajini. V vseh teh primerih je Evropa pokazala, koliko lahko doseže, kako ambiciozno se lahko odzove in kako hitro lahko ukrepa, kadar obstajata skupni namen in enoten pristop. To mora biti še naprej gonilna sila našega dela v prihodnjem letu.

Druga stvarnost je, da te krize le poudarjajo, da mora Evropa še naprej **pospeševati radikalno preobrazbo, ki je bila zastavljena na začetku tega mandata**; da se mora spopasti s podnebno in naravovarstveno krizo, okrepiti odpornost naših gospodarstev in demokracij, povečati konkurenčnost naše industrije in pravičnost družbe ter okrepiti naš geopolitični položaj. Utemeljitev tega programa, kot je bila prvič opredeljena v političnih usmeritvah, je bila izgradnja boljše prihodnosti za naslednjo generacijo ter boljša pripravljenost za soočanje s prihodnjimi izzivi. To še vedno velja.

Tretja realnost je, da tega edinstvenega niza kriz, ki se tako močno občuti v vsakdanjem življenju Evropejk in Evropejcev, **ni mogoče rešiti z običajnim pristopom**. Potrebni bodo nadaljnji hitri ukrepi, da bi lahko predvideli prihodnje izzive in se odzvali na najnujnejše potrebe. V tem duhu bo naše delo osredotočeno na podporo Evropejkam in Evropejcem v teh težkih časih. To bo prva prednostna naloga Komisije v prihodnjem letu, in sicer z znižanjem cen energije, zagotavljanjem ključne oskrbe, ki je potrebna za našo industrijsko konkurenčnost in prehransko varnost, krepitvijo našega socialnega tržnega gospodarstva ter še naprej odločnim odzivom na pandemijo COVID-19, ki je še vedno prisotna po vsej Uniji.

Na teh treh realnostih temelji delo, ki je navedeno v prilogah k temu delovnemu programu, za vseh šest glavnih ambicij. Opiramo se na dosedanje delo in napredek pri reševanju najbolj perečih izzivov, hkrati pa dolgoročno vztrajamo na začrtani poti. Z izvajanjem načrta RepowerEU za odpravo odvisnosti Evrope od uvoza energije iz Rusije se je stalno upadanje dobave iz Rusije nadomestilo s povečanjem alternativnih virov zahvaljujoč uspešnim dogovorom z našimi mednarodnimi partnericami. Še vedno nas čaka težavna zima, vendar je zahvaljujoč **uredbi o skladiščenju plina** napolnjenih skoraj 91 % skladiščnih zmogljivosti v

EU, države članice pa pripravljajo načrte varčevanja s plinom v skladu z **evropskim načrtom za zmanjšanje povpraševanja po plinu**. Komisija je določila tudi **nujne ukrepe za intervencije na energetske trgu**, da bi se spoprijeli z nedavnim dramatičnim dvigom cen in znižali račune za energijo za prebivalce in podjetja. Še naprej bomo pospeševali energetski prehod kot sredstvo za reševanje podnebne krize, pa tudi za zmanjšanje naše odvisnosti in povečanje naše konkurenčnosti. Pri tem bo ključna tudi krepitev odpornosti in zmogljivosti odzivanja kritične infrastrukture, kar bo v središču petstopenjskega načrta, ki ga je napovedala predsednica Ursula von der Leyen.

Da bi podprli ljudi in podjetja po vsej Evropi, moramo nadaljevati delo na področju naložb in reform v okviru instrumenta NextGenerationEU. Prav tako moramo še naprej izkoriščati moč proračuna EU. Za reševanje energetske krize moramo zaščititi temelje našega gospodarstva, zlasti naš enotni trg in visoko stopnjo zaposlenosti. Poleg ohranjanja enakih konkurenčnih pogojev na enotnem trgu z jasnimi smernicami o državni pomoči, ki temeljijo na krovnih načelih sorazmernosti in nujnosti, je za obravnavanje resnega tveganja razdrobljenosti Unije bistvenega pomena enotna in skupna evropska rešitev. Z načrtom REPowerEU je Komisija sprejela pomembne prve ukrepe solidarnosti, vendar to ni dovolj. REPowerEU moramo okrepiti z dodatnim financiranjem na podlagi ocene potreb in ob upoštevanju sposobnosti črpanja naložb. Proučili bomo dopolnilne vire za njegovo financiranje in pripravljani bomo predlagati nadaljnje ukrepe, pri čemer se bomo oprli tudi na izkušnje, pridobljene z mehanizmi finančne solidarnosti EU v okviru instrumenta NextGenerationEU in drugih uspešnih instrumentov.

Medtem ko se soočamo s posledicami ruske invazije za EU, bo naša podpora Ukrajini še naprej tako neomajna, odločna in enotna, kot je vse od 24. februarja. Prihodnje leto bo pomembno za Ukraino in njeno prihodnost. Prav tako pa bo pomembno tudi za prihodnost Evropske unije in vsega, kar predstavlja: svobode, demokracije, temeljnih pravic, pravne države in vseh vrednot, na katerih temelji.

Evropska unija in njene države članice so z resnično medsebojno solidarnostjo v odgovor na invazijo že sprejele več kot 180 ukrepov, ki pomenijo hud udarec za Rusijo, hkrati pa nudijo močno podporo Ukrajini in njenemu prebivalstvu. EU in njene države članice so od začetka vojne do septembra mobilizirale več kot 19 milijard EUR za okrepitev gospodarske, socialne in finančne odpornosti Ukrajine ter dodatne 3,1 milijarde EUR vojaške podpore v okviru **evropskega mirovnega instrumenta**. Državljeni in države članice so pokazali izjemno dobroto in solidarnost pri sprejemu milijonov Ukrajincev, ki bežijo pred nasiljem, EU pa jim je z aktivacijo **direktive o začasnih zaščiti** pomagala zagotoviti dostop do služb, stanovanj, izobraževanja in zdravstvenega varstva.

Zahvaljujoč **mehanizmu EU na področju civilne zaščite** je bilo Ukrajini zagotovljenih več kot 70 000 ton pomoči, vključno s hrano, vodo, zatočišči in zdravstvenim varstvom. Prek organa za odzivanje na izredne zdravstvene razmere (HERA) in **zalog za izredne razmere v okviru rescEU** smo mobilizirali medicinsko in specializirano opremo za tveganja za javno zdravje, kot so kemične, biološke, radiološke in jedrske grožnje. S **kohezijskim ukrepom za**

begunce v Evropi (CARE) in predlogom o **FAST-CARE** smo državam članicam in regijam olajšali uporabo kohezijskih sredstev za pomoč ljudem, ki bežijo pred vojno.

Ukrajini bomo še naprej zagotavljali močno politično, finančno in humanitarno pomoč, pripravljeni pa smo tudi podpreti prihodnjo obnovo države. Prvi korak je zagotovitev **100 milijonov EUR za sanacijo poškodovanih ukrajinskih šol**. Prihodnost Ukrajine in njenega prebivalstva je v Uniji, zato si bomo prizadevali tudi za **olajšanje njenega dostopa do enotnega trga**. Hkrati se bomo še naprej usklajevali, tudi s svojimi zaveznicami, da bi zagotovili **učinkovito izvrševanje sankcij** in tako ohranili močan gospodarski pritisk na Rusijo ter zmanjšali njeno sposobnost za vojskovanje proti Ukrajini.

Sedanja prehranska kriza, ki jo povzročajo močno naraščajoče cene in huda suša ter še zaostreje ruska invazija na Ukrajino, ogroža prehransko varnost po vsem svetu in predstavlja še en velik izziv. Za reševanje tega vprašanja ter olajšanje dostopa Ukrajine do enotnega trga in globalnih dobavnih verig po alternativnih poteh Komisija še naprej tesno sodeluje s svojimi mednarodnimi partnericami, državami članicami, ukrajinskimi organi in gospodarskimi subjekti, da bi zagotovila dostop do gnojil, proizvodnje hrane in odprte trgovine ter preprečila izkrivljanje preskrbe s hrano. Naši „**solidarnostni pasovi**“ omogočajo Ukrajini izvoz žit in drugih proizvodov ter uvoz blaga, ki ga potrebuje, od humanitarne pomoči do gnojil. Mobilizirali smo tudi 600 milijonov EUR iz **Evropskega razvojnega sklada** za povečanje podpore za prehransko varnost afriškim, karibskim in pacifiškim državam.

Potrebna je še veliko dela doma in v tujini, začevši z izvajanjem že dogovorjenih ukrepov in sprejetjem ukrepov, o katerih je še treba doseči dogovor. Predložili smo pobude za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, naložbe v zelene tehnologije in varstvo naravnega okolja. Predlagali smo pravila za opolnomočenje ljudi in podjetij z novo generacijo digitalnih tehnologij. Predlagali smo ukrepe za okrepitev naše konkurenčnosti in odpornosti enotnega trga ob hkratnem spodbujanju socialne pravičnosti na trgu dela. Komisija je sprejela ukrepe za nadaljnjo okrepitev zmogljivosti EU za obrambo demokracije in pravne države. Prizadevamo si zagotoviti svobodo in pluralnost medijev ter okrepiti pluralistično, enakopravno in vključujočo družbo.

Bistveno je, da namenimo večji poudarek tudi **podpori medinstitucionalnim pogajanjem**, da bi naše politične zaveze postale uzakonjene. Zahvaljujoč enotnosti institucij – naj gre za potrdilo o COVID-19, digitalna pravila ali minimalno plačo – je bilo storjenega že veliko. Ta pristop moramo pospešiti, zlasti kar zadeva dosjeje, ki so ključni za dvojni prehod, kot so sveženj „Pripravljeni na 55“, predlog o boju proti krčenju gozdov po svetu, predlog o baterijah in akt o umetni inteligenci. Delo Komisije bo še naprej temeljilo na izvajanju **ciljev trajnostnega razvoja** Združenih narodov na vseh področjih politike. Cilji trajnostnega razvoja so bili vključeni v evropski semester in v naša orodja za boljše pravno urejanje. Komisija bo leta 2023 v okviru političnega foruma ZN na visoki ravni predstavila prvi prostovoljni pregled izvajanja ciljev trajnostnega razvoja, ki ga bo opravila EU.

V zadnjih letih so Evropejci iz prve roke videli, kaj je mogoče doseči s proračunom EU. Vendar so viri in prožnost omejeni. **Vmesni pregled večletnega finančnega okvira za**

obdobje 2021–2027, ki ga bomo izvedli leta 2023, bo priložnost za ponovno oceno, ali sedanji proračun EU še naprej zagotavlja sredstva za skupne odzive na skupne izzive.

V ta namen bo Komisija predstavila tudi **predlog za drugo košarico novih lastnih sredstev**, ki bo med drugim temeljil na predlogu o enotnem sklopu davčnih pravil za poslovanje v Evropi (BEFIT). Ti ukrepi bodo skupaj s prvim sklopom predlogov zagotovili bolj raznolike in odpornejše vrste prihodkov ter preprečili neupravičeno zmanjšanje sredstev za programe Unije ali pretirano povečanje prispevkov držav članic, da bi se odplačala nepovratna sredstva v okviru načrta za okrevanje NextGenerationEU.

2. Državljanke in državljani v središču evropske demokracije

Letošnji delovni program je tudi prvi od zaključka **Konference o prihodnosti Evrope**. Glede na bogastvo predlogov in pomen uresničevanja ciljev, ki se zdijo pomembni državljanom, številne ključne pobude, opisane v tem delovnem programu, sledijo ambicioznim predlogom, predstavljenim na konferenci.

Konferenca o prihodnosti Evrope¹ je bila edinstven izraz participativne in posvetovalne demokracije na evropski ravni ter način za izboljšanje našega oblikovanja politik. Konferenci je uspelo razviti **ambiciozno in navdihujočo vizijo za Unijo**.

To je vizija Evrope, ki državljanom olajšuje vsakdanje življenje na podeželju in v mestih, se odločno spopada z izzivi naše generacije, je bolj avtonomna in zagotavlja rezultate pri zadevah, ki so Evropejcem najpomembnejše, od hrane, ki jo jedo, do zraka, ki ga dihajo. Evropski parlament, Svet in Komisija morajo zdaj ukrepati. Ta delovni program je še en korak v prizadevanjih Komisije za „uresničevanje vizije s konkretnimi ukrepi“².

Dolgoročni uspeh Konference o prihodnosti Evrope bo odvisen od sprememb, ki jih lahko doseže za boljšo vključitev državljanov in državljanek v določanje prednostnih nalog in ambicij ter v snovanje in oblikovanje politik na evropski ravni.

Na podlagi uspeha Konference o prihodnosti Evrope so državljanski forumi zdaj del oblikovanja politik Komisije na nekaterih ključnih področjih. **Nova generacija državljanjskih forumov** bo namenjena razpravi o pobudah za prihodnje leto na področju odpadne hrane, učne mobilnosti in virtualnih svetov.

3. Uresničevanje šestih glavnih ambicij

3.1 Evropski zeleni dogovor

Učinki podnebnih sprememb so vse hujši, kar kažejo letošnji ekstremni vročinski valovi, gozdni požari in suša brez primere. Pospešitev našega zelenega prehoda je bistvena za reševanje podnebne krize ter krepitev naših gospodarstev in varnosti. Poleg tega bo zaradi vse večjih globalnih groženj in nove geopolitične realnosti pospešitev zelene preobrazbe okrepila

---

¹ Konferenca o prihodnosti Evrope – [Poročilo o končnem izidu](#).

² Sporočilo „Uresničevanje vizije s konkretnimi ukrepi“ iz junija 2022, COM(2022) 404 final.

našo dolgoročno prehransko varnost z vzpostavitvijo trajnostnega in odpornega prehranskega sistema. Podnebna kriza je še dodatno poudarila potrebo po nadaljnji krepitvi mehanizmov EU na področju civilne zaščite in kriznega upravljanja.

Večino predlogov, ki so ključni za uresničitev evropskega zelenega dogovora, je Komisija že predložila in še naprej bomo v celoti podpirali sozakonodajalca, da bi zagotovili, da bo dogovor mogoče doseči pred koncem tega parlamentarnega obdobja. Za letos je ključnega pomena hiter dogovor o svežnju „Pripravljeni na 55“.

Za dopolnitev teh ukrepov smo v začetku leta 2022 sprejeli pionirski predlog za prepolovitev uporabe pesticidov do leta 2030 in obnovo poškodovanih ekosistemov v Evropi do leta 2050. V prihodnjih mesecih bomo sprejeli ambiciozne svežnje nadaljnjih podnebnih in okoljskih ukrepov, tudi v zvezi z emisijami iz prometa in kuponi o odvzemu ogljika, predloge za izboljšanje kakovosti zunanega zraka in vode ter ključne pobude v krožnem gospodarstvu, ki bodo obravnavale zlasti trajnost embalaže in plastike, vse večji izziv onesnaženosti z mikroplastiko, pravico do popravila in izrabljena motorna vozila. Prizadevali si bomo tudi za ambiciozen svetovni dogovor o naravi na konferenci ZN o biotski raznovrstnosti v Montrealu (COP 15) pozneje letos ter prevzeli globalno pobudo pri boju proti podnebnim spremembam na konferenci o podnebnih spremembah v Šarm el Šejku (COP 27).

Hkrati mora Unija izboljšati svojo pripravljenost, da bo v prihodnje bolje vzdržala nestanovitnost cen, zagotovila cenovno dostopno električno energijo in se pripravila na temeljito industrijsko preobrazbo, ki je potrebna za razogljičeno in v veliki meri elektrificirano celino do leta 2050. Zato bomo v začetku leta 2023 predlagali celovito **reformo trga električne energije v EU**, vključno z ločitvijo učinka cen plina in električne energije.

Za okrepitev zelenega vodikovega gospodarstva bomo ustanovili novo **evropsko banko za vodik**, ki bo vložila 3 milijarde EUR v zagon trga vodika v EU, tudi z usklajevanjem ponudbe in povpraševanja.

Leta 2023 bomo sprejeli tudi ukrepe za **zmanjšanje odpadkov in njihovega vpliva na okolje**, s poudarkom na **odpadni hrani in tekstilnih odpadkih**. Ta tema je bila izpostavljena na Konferenci o prihodnosti Evrope. Približno 20 % vse hrane, proizvedene v EU, se zavrže, kar izčrpava naravne vire, spodkopava ekosisteme in prispeva k emisijam toplogrednih plinov. Sprejeli bomo ustrezne ukrepe za reševanje tega vprašanja, vključno s cilji glede zmanjšanja količin odpadne hrane. Ker se v EU letno zavrže približno 11 kilogramov tekstila na osebo, bomo sprejeli tudi ukrepe za izboljšanje recikliranja tekstila in zagotovili, da bodo proizvajalci nosili večjo odgovornost za obdelavo odpadkov.

Vzpostavili bomo **celovit okvir za trajnostne prehranske sisteme** v EU, da bi trajnostnost postavili v središče vseh politik, povezanih s hrano. **Prenovili bomo zakonodajo EU o dobrobiti živali**, da bi razširili njeno področje uporabe in zagotovili večjo dobrobit živali. To je odgovor na priporočila Konference o prihodnosti Evrope in evropske državljanske pobude „Končajmo dobo kletk“.

Predlagali bomo zakonodajo za **nove genomske tehnike**, kot sta ciljno usmerjena mutageneza ali cisgeneza. Zakonodaja bo ohranila visoko raven varstva zdravja ljudi in živali in okolja ter z inovativnimi rastlinskimi proizvodi prispevala k odpornejšemu in bolj trajnostnemu prehranskemu sistemu. Pobuda je odgovor na predlog Konference o prihodnosti Evrope.

Prizadevali si bomo tudi za **okolju prijaznejši tovorni promet**, da bi zmanjšali emisije in onesnaževanje iz prometa pri prehodu na pametnejšo in bolj trajnostno mobilnost.

Po posvetovanju s ključnimi deležniki bomo predlagali **ciljno usmerjeno revizijo zakonodaje o registraciji, evalvaciji in avtorizaciji kemikalij (REACH)** za zagotovitev evropske konkurenčne prednosti in inovacij s spodbujanjem trajnostnih kemikalij, poenostavitvijo in racionalizacijo regulativnega postopka, zmanjšanjem bremena ter varovanjem zdravja ljudi in okolja.

3.2 Evropa, pripravljena na digitalno dobo

V končnem poročilu Konference o prihodnosti Evrope je bilo poudarjeno, da morajo biti digitalne rešitve dostopne in na voljo vsem Evropejcem in Evropejkam ter zagotoviti, da bo Evropa postala vodilna sila etične, pregledne in varne digitalne preobrazbe.

Poleg tega je bilo v poročilu Komisije o strateškem predvidevanju za leto 2022 poudarjeno, da je treba hkrati pospešiti zeleni in digitalni prehod. Z digitalnimi rešitvami bo naše gospodarstvo postalo učinkovitejše in bo porabljalo manj virov, hkrati pa se bodo zmanjšali vplivi same digitalizacije na okolje, vire in podnebje. V ta namen bomo predlagali **akt EU o kritičnih surovinah**, da bi zagotovili ustrezno in diverzificirano oskrbo za evropsko digitalno gospodarstvo in zeleni prehod ter dali prednost ponovni uporabi in recikliranju.

Poleg naših stalnih skupnih prizadevanj z državami članicami za doseganje ciljev v okviru digitalnega desetletja bomo predlagali orodja za **razvoj odprtih virtualnih svetov, osredotočenih na človeka**, kot so metaverzumi. Ti ponujajo številne možnosti za industrijo, storitvene sektorje, ustvarjalne dejavnosti in državljane ter priložnosti za reševanje širših družbenih izzivov, kot so zdravje in pametna mesta.

Na podlagi resolucije Evropskega parlamenta v skladu s členom 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije bo Komisija predlagala **priporočilo o piratstvu vsebin, ki se oddajajo v živo**, ki bo ponujalo nabor orodij za boj proti nezakonitemu prenosu dogodkov v živo, zlasti športnih.

Kar zadeva mobilnost, lahko digitalizacija spodbudi nemoteno multimodalnost in izboljša trajnostnost. Predlagali bomo **skupni evropski podatkovni prostor za mobilnost**, da bi spodbudili digitalizacijo sektorja mobilnosti in inovativne rešitve. Da bi se pripravili na nastajajoče rešitve na področju mobilnosti, bomo predlagali tudi **regulativni okvir EU za tehnologijo hyperloop**, da bomo pripravljene na to visokohitrostno nizkoogljčno prometno rešitev.

Naša pobuda za **nadaljnjo razširitev in nadgradnjo uporabe digitalnih orodij in postopkov na področju prava družb** bo izboljšala preglednost glede podjetij na enotnem trgu, poenostavila upravne in sodne postopke ter olajšala širjenje podjetij čez mejo.

Negotovo geopolitično ozračje in nedavne motnje v dobavnih verigah med krizo zaradi COVID-19 so pokazale izjemen pomen našega edinstvenega enotnega trga za krepitev evropske gospodarske baze. Dinamičen in dobro delujoč notranji trg je temelj Unije za bogastvo in stabilnost. Ob njegovi 30. obletnici bomo objavili **sporočilo o enotnem trgu**, v katerem bomo predstavili njegove pomembne koristi, hkrati pa opredelili vrzeli v izvajanju in prihodnje prednostne naloge, da bo imel enotni trg še naprej ključno vlogo pri odprti strateški avtonomiji Unije.

Da bi našim podjetjem pomagali zagotoviti stabilno regulativno okolje, bomo predlagali **sveženj o podeljevanju licenc za patente**. Prizadevali si bomo za učinkovit okvir za podeljevanje licenc za **patente, ki so bistveni del standarda**, da bodo kar najbolj odraženi interesi imetnikov in izvajalcev patentov, ter določili jasna pravila za **prisilno licenciranje patentov**.

Naš enotni trg je ključno orodje, s katerim se zagotavlja, da sta zdravje in varnost ljudi v Uniji na prvem mestu. Zato bomo na podlagi zakonodajne resolucije Evropskega parlamenta pripravili predlog o **preverjanju prisotnosti, evidentiranju in spremljanju azbesta**. To bo pripomoglo k temu, da bodo vse države članice povečale svoje ambicije glede spremljanja, preverjanja prisotnosti in odstranjevanja te nevarne snovi.

Potrebujemo ugodno poslovno okolje in delovno silo z ustreznimi znanji in spretnostmi. Od tega je odvisna naša prihodnja konkurenčnost. Odpraviti moramo preostale ovire za naša mala podjetja, saj so ta hrbtenica dolge zgodovine industrijske uspešnosti v Evropi. Zato bomo predstavili sveženj pomoči za MSP. Komisija bo revidirala direktivo o zamudah pri plačilih, da bi **zmanjšala breme za MSP**.

Da bi podpirali delovno silo s potrebnimi znanji in spretnostmi ter konkurenčnost evropskih podjetij, zlasti MSP, in da bi v celoti izkoristili potencial digitalnega in zelenega prehoda na socialno pravičen način, bo leto 2023 **evropsko leto spretnosti**, da bi zagotovili potrebno prekvalifikacijo in izpopolnjevanje naše delovne sile ter na našo celino privabili prava znanja in spretnosti.

3.3 Gospodarstvo za ljudi

O tem delovnem programu odločamo v času velike gospodarske negotovosti, zato smo pripravljeni na ponovno oceno po zimi, zlasti kar zadeva ukrepe, ki lahko vplivajo na konkurenčnost.

Ruska vojna agresija proti Ukrajini je izziv za gospodarsko in socialno odpornost Evrope v času, ko doživlja korenite spremembe. Razviti moramo trden sklop strateških trgovinskih in naložbenih kontrol, da bi okrepili svojo gospodarsko varnost, hkrati pa si prizadevati za diverzifikacijo vrednostnih verig.

Komisija je na podlagi dvoletnih izkušenj pripravljena na **revizijo uredbe EU o pregledu neposrednih tujih naložb**, da bi v skladu z načeli boljšega pravnega urejanja opredelila potrebne spremembe, ki bi okrepile njeno delovanje in učinkovitost. Oprli se bomo tudi na izkušnje s sedanjim režimom EU za nadzor izvoza in izvajanjem sankcij v okviru ruske agresije proti Ukrajini, da bi okrepili naš strateški nadzor izvoza v tesnem sodelovanju z državami članicami in našimi mednarodnimi partnericami. Poleg tega bomo proučili, ali so potrebna dodatna orodja za **nadzor izhodnih strateških naložb**.

Okrepiti moramo tudi evropski model socialnega tržnega gospodarstva. Še naprej bomo uresničevali socialno agendo, kot je bila opredeljena na socialnem vrhu v Portu maja 2021, da bi zagotovili socialno pravičen dvojni prehod. Predlagali smo pomembne pobude za **izvajanje akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic**. Predstavili bomo pobudo za digitalizacijo sistemov socialne varnosti in mrež socialne varnosti v podporo mobilnosti delovne sile v povezavi s tekočim delom v zvezi z **ESSPASS** (evropska izkaznica socialnega zavarovanja).

V okviru evropskega leta spretnosti bomo posodobili tudi **okvir za kakovost pripravništev**, da bi obravnavali vprašanja, kot sta pravično plačilo in dostop do socialne zaščite.

Na podlagi resolucije Evropskega parlamenta v skladu s členom 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije bomo predložili zakonodajno pobudo o **statutu za evropska čezmejna združenja**, da bodo lahko v celoti izkoristila svoboščine, ki jih ponuja enotni trg. Ta združenja imajo ključno vlogo pri zagotavljanju blaga in storitev na številnih področjih gospodarstva EU ter prispevajo k dejavnemu udejstvovanju državljanov v civilni družbi in demokraciji.

Predlagali bomo priporočilo Sveta o **razvoju okvirnih pogojev za socialno gospodarstvo**, da bi državam članicam pomagali bolje prilagoditi njihove politike in zakone posebnim potrebam subjektov socialnega gospodarstva.

Komisija je v zvezi z odplačevanjem nepovratnih sredstev v okviru načrta za okrevanje NextGenerationEU in zagotavljanjem financiranja za Socialni sklad za podnebje predložila prvi sklop predlogov za nova lastna sredstva, o katerih zdaj potekajo razprave s sozakonodajalcema. Vendar mora Unija, kot je bilo poudarjeno na Konferenci o prihodnosti Evrope, dodatno okrepiti svoj proračun. V ta namen bo Komisija predstavila **predlog za drugo košarico novih lastnih sredstev**, ki bo temeljil na predlogu o enotnem sklopu davčnih pravil za poslovanje v Evropi (BEFIT).

Ti ukrepi bodo skupaj zagotovili bolj raznolike in odpornejše vrste prihodkov ter preprečili neupravičeno zmanjšanje sredstev za programe Unije ali pretirano povečanje prispevkov držav članic. Izvedli bomo tudi **vmesni pregled večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027**. Prizadevali si bomo tudi za ustanovitev novega evropskega sklada za suverenost, da bi zagotovili prihodnost industrije v Evropi.

Poleg tega bomo predstavili usmeritve Komisije po pregledu **našega gospodarskega upravljanja**, da bi zagotovili, da bo še vedno primerno za izzive tega desetletja, pri čemer bomo upoštevali dragocen prispevek Konference o prihodnosti Evrope.

Pripravili bomo tudi predlog o tem, kako **poglobiti in okrepiti upravno sodelovanje**. Ta bo omogočil boljše sinergije med orodji EU za okrepitev zmogljivosti, zlasti na lokalni in regionalni ravni. Omogočil bo tudi boljše upravljanje naložb in sprememb, hkrati pa zagotovil celovito in učinkovito izvajanje politik EU.

Učinkoviti in povezani finančni trgi ter prosti pretok kapitala so bistveni za gospodarsko rast in okrevanje ter dvojni zeleni in digitalni prehod. Prispevajo tudi k ohranjanju vodilne gospodarske in geopolitične vloge EU v svetu. Komisija je predlagala vrsto regulativnih reform na področju naložb, razkrivanja informacij, bančništva in zavarovalništva. Zdaj si bomo prizadevali za nadaljnji napredek pri oblikovanju unije kapitalskih trgov. Komisija bo predlagala tudi sveženj ukrepov za **spodbujanje naložb malih vlagateljev, dostop do podatkov na področju finančnih storitev** pa se bo še izboljšal s pobudo za **okvir za odprte finance**. Revidirali bomo tudi **direktivo o plačilnih storitvah**, da bi podprli inovacije, hkrati pa zagotovili lažjo in varnejšo uporabo spletnih plačilnih storitev ter boljšo zaščito uporabnikov pred goljufijami in zlorabami.

Da bi zagotovili ustreznost skupne valute Unije za digitalno dobo, bomo predložili predlog za določitev načel **digitalnega evra**, in sicer pred njegovo morebitno izdajo s strani Evropske centralne banke.

3.4 Močnejša Evropa v svetu

Čeprav bosta multilateralizem in na pravih temeljih mednarodni red ostala naši temeljni vodilni načeli, se moramo pripraviti na dobo systemskega rivalstva v multipolarnem svetu.

EU se bo kot vodilna donatorica razvojne in humanitarne pomoči še naprej odzivala na globalne posledice ruske vojne proti Ukrajini, zlasti v zvezi s svetovno prehransko in energetske krizo.

Sankcije proti Rusiji bodo veljale, dokler se bosta nadaljevala agresija proti Ukrajini in nezakonita okupacija/priključitev ukrajinskega ozemlja. **Posodobili** bomo tudi **nabor orodij za določanje sankcij**, da bo vključeval korupcijo.

Kruta resničnost vojne potrjuje potrebo po okrepitevi prizadevanj EU na področju varnosti in obrambe. Na podlagi strateškega kompasa EU bomo leta 2023 predstavili **vesoljsko strategijo EU za varnost in obrambo** ter posodobljeno **strategijo EU za pomorsko varnost**. Začeli bomo tudi dialog z evropsko obrambno industrijo o tem, kako povečati proizvodnjo, da bi zapolnili obstoječe vrzeli v oboroževanju v Evropi.

Še naprej bomo sodelovali z državami kandidatkami na **Zahodnem Balkanu, pa tudi z Ukrajino, Moldavijo in Gruzijo**, da bi lahko v prihodnosti pristopile k Uniji. Še naprej bomo podpirali vzhodno partnerstvo in južno sosedstvo. Poleg tega bomo aktivno prispevali k delu prihodnje **evropske politične skupnosti**, da bi evropskim državam priskočili na pomoč tudi zunaj pristopnega procesa.

Da bi okrepili odpornost EU in diverzificirali naše dobavne verige, si bomo prizadevali za popolno ratifikacijo trgovinskih sporazumov, na primer s Čilom, Mehiko in Novo Zelandijo, ter nadaljevali pogajanja z drugimi pomembnimi partnericami, kot so Avstralija, Indija in Indonezija. Predlagali bomo **tudi novo agendo za Latinsko Ameriko in Karibe**.

EU ostaja zavezana reševanju kriz v drugih delih sveta in spodbujanju smiselnih večstranskih rešitev za svetovne izzive, zlasti s pregledom agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in krepitvijo odnosov z mednarodnimi finančnimi institucijami.

Zaradi vse več konfliktov in naravnih nesreč se povečujejo humanitarne potrebe, prav tako pa tudi vrzel v financiranju. Izboljšanje učinkovitosti in uspešnosti pri zagotavljanju pomoči ostaja ključnega pomena, tudi s **povečanjem lastnih zmogljivosti EU za odzivanje na krizne razmere**. Med drugim bomo **podvojili zmogljivosti za gašenje požarov** pred obdobjem gozdnih požarov v letu 2023 in naši floti dodali 10 lahkih amfibijskih letal in tri helikopterje.

3.5 Spodbujanje evropskega načina življenja

Evropsko leto mladih 2022 je ponudilo vrsto priložnosti za mlade Evropejce, da okrepijo svoje spretnosti in kompetence, ter za spodbujanje državljanskega udejstvovanja mladih. Velik poudarek na mladih se bo nadaljeval v okviru evropskega leta spretnosti.

Glede na to, da se je študija, usposabljanja ali vajeništva v drugi državi EU udeležilo le 15 % mladih, bo Komisija predlagala posodobitev sedanjega **okvira EU za učno mobilnost**, da se jim omogoči lažji prehod med izobraževalnimi sistemi, kar je ključni korak k evropskemu izobraževalnemu prostoru do leta 2025.

Na področju zdravja bo Komisija še naprej izvajala ambiciozen načrt za boj proti raku, ki je eden od stebrov močne evropske zdravstvene unije. Predstavili bomo priporočilo o **vrstah raka, ki jih je mogoče preprečiti s cepljenjem**, in posodobitev priporočila o **okolju brez tobačnega dima**.

Drugi ključni steber evropske zdravstvene unije, ki ga je priporočila Konferenca o prihodnosti Evrope, je vzpostavitev **evropskega zdravstvenega podatkovnega prostora**. Hitro sprejetje in izvajanje te pobude bo okrepilo kakovost in kontinuiteto zdravstvenega varstva ter zagotovilo pravice državljanov v zvezi s podatki o njihovem zdravstvenem stanju. Komisija se bo odzvala na še en predlog Konference o prihodnosti Evrope s **celovitim pristopom k duševnemu zdravju**, ki je pomembno družbeno vprašanje, še posebej pa je postalo izpostavljeno med pandemijo. Komisija bo tudi še naprej spodbujala šport ter poudarjala duševne in fizične koristi zdravega življenjskega sloga v družbi in med generacijami, pri čemer bo gradila na pobudi HealthyLifestyle4All in njenih laboratorijih zamisli mladih.

Dogodki v naši neposredni soseščini še naprej kažejo, zakaj je tako pomemben jasen in trden okvir za naš migracijski in azilni sistem. V preteklem letu je bil dosežen tudi pomemben napredek pri evropskem pristopu k migracijam, kot je naveden v **paktu o migracijah in azilu**. Komisija bo še naprej v celoti podpirala Evropski parlament in Svet pri izvajanju skupnega načrta za pakt, da pred koncem tega mandata sprejmeta vse predložene predloge.

Poleg tega si bomo prizadevali za napredek pri **svežnju o znanjih, spretnostih in talentih** za pospešitev učinkovitih in vzajemno koristnih zakonitih migracij, okrepljenem z novo pobudo za olajšanje **priznavanja kvalifikacij državljanov tretjih držav**, da se na našo celino privabijo ustrezna znanja in spretnosti, kar bo pomembna tema evropskega leta spretnosti 2023. Ciljno usmerjena pobuda bo prek **akademije za znanja in spretnosti na področju kibernetne varnosti** spodbujala strateško izjemno pomembna znanja in spretnosti.

Komisija bo v okviru naših prizadevanj za vzpostavitev prave varnostne unije in uresničevanje strategije EU za boj proti spolni zlorabi otrok predlagala **revizijo direktive o boju proti spolni zlorabi otrok**. Ta bo usmerjena v nove izzive, ki jih prinašajo tehnološke spremembe, ter potrebo po okrepitvi preprečevanja, preiskovanja in pregona kaznivih dejanj spolne zlorabe otrok ter podpiranju in zaščiti otrok žrtev na spletu in v resničnem življenju v skladu s celovito strategijo EU o otrokovih pravicah. Pobuda bo dopolnjevala nedavni predlog **uredbe o določitvi pravil za preprečevanje spolne zlorabe otrok in boj proti njej**. Ko bodo predlogi Komisije sprejeti, bo varnostna unija okrepljena tudi z večjim **čezmejnimi policijskim sodelovanjem** za obravnavanje novih in kompleksnih varnostnih groženj.

Komisija bo še naprej sprejemala vse potrebne ukrepe za zagotovitev močnega in odpornega schengenskega območja brez nadzora na notranjih mejah. S tehnološkim napredkom se bodo združili učinkovite mejne kontrole, nemotena mednarodna potovanja in varnostni vidiki, in sicer z izvajanjem novih interoperabilnih sistemov in novim predlogom o **digitalizaciji potovalnih dokumentov**. Komisija bo tudi še naprej podpirala sozakonodajalca, da bi hitro sprejela revidirani **zakonik o schengenskih mejah**.

3.6 Nova spodbuda za evropsko demokracijo

Naša demokracija, temelj naše Unije, je pod večjim pritiskom kot kadar koli prej. Stabilnost, varnost in blaginja Unije so močno odvisne od ohranjanja naših **demokratičnih vrednot in institucij**. Zato ne smemo popustiti pri zaščiti naših temeljnih pravic in skupnih vrednot, kot sta enakost in pravna država, ali varovanju temeljev naših svobodnih in demokratičnih družb, kot sta svoboda in pluralnost medijev.

Sistematično spoštovanje načela **pravne države** v vseh državah članicah je kot cilj določila Konferenca o prihodnosti Evrope, tretja izdaja letnega poročila o stanju pravne države iz julija 2022 pa je prvič vsebovala priporočila, naslovljena na vse države članice. Z akcijskim načrtom za evropsko demokracijo je zaščita ključnih demokratičnih stebrov postala glavna politična prednostna naloga. Na podlagi tega je Komisija predlagala evropski akt o svobodi medijev, da bi zagotovila zakonodajne zaščitne ukrepe za svobodo in pluralnost medijev.

Komisija bo leta 2023 predstavila **sveženj ukrepov za obrambo demokracije**, da bi poglobila ukrepe v okviru akcijskega načrta za evropsko demokracijo za spodbujanje svobodnih in poštenih volitev, okrepitev boja proti dezinformacijam ter podporo svobodi in pluralnosti medijev, tudi z razvojem državljanskega prostora in državljanske udeležbe za okrepitev demokratične odpornosti od znotraj. Vključeval bo zlasti predloge za zaščito naših demokracij in krepitev zaupanja z zaščito našega demokratičnega sistema pred zunanjimi

interesi. Predlagali bomo tudi ukrepe za posodobitev zakonodajnega okvira za **boj proti korupciji**.

Komisija je predstavila predloge za okrepitev volitev v Evropski parlament s podpiranjem njihove integritete in spodbujanjem večje udeležbe s pravili o **preglednosti in ciljanem političnem oglaševanju**, o **statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij** ter o **volilni pravici mobilnih Evropejcev in Evropejk**. Sozakonodajalca smo pripravljene podpreti tudi pri njunem delu v zvezi s predlogom Evropskega parlamenta za novo **volilno zakonodajo**. Pomembno je, da se vsa ta nova pravila v zvezi z volitvami vzpostavijo pravočasno za naslednje volitve v Evropski parlament leta 2024.

Komisija bo še naprej gradila Unijo enakosti z vodilno pobudo o pravicah invalidov in bo predlagala **evropsko kartico ugodnosti za invalide**, ki bo zagotavljala vzajemno priznavanje statusa invalidnosti v vseh državah članicah. Unija enakosti bo dodatno okrepljena, če bosta sozakonodajalca dosegla dogovor o predlaganih pobudah za **boj proti nasilju nad ženskami in v družini** ter o **preglednosti plač**. V okviru izvajanja akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 si bo Komisija še naprej prizadevala zagotoviti **učinkovito zaščito pred diskriminacijo** na podlagi rase ali narodnosti, tudi na področju kazenskega pregona.

Da bi se še naprej zagotavljalo varstvo in uveljavljanje pravic potrošnikov na spletnih in nespletnih trgih, bo Komisija predlagala spremembe pravil, ki urejajo **sodelovanje med organi za varstvo potrošnikov**, da bi pomagala odvrnati od nepoštenih poslovnih praks in podprla učinkovitejše preiskave kršitev potrošniškega prava.

Komisija bo proučila orodja za **okrepitev svojega okvira preglednosti**, zlasti kar zadeva dostop do dokumentov.

Za izboljšanje **sodelovanja med nacionalnimi organi za varstvo podatkov** pri izvrševanju splošne uredbe o varstvu podatkov bo Komisija predlagala uskladitev nekaterih nacionalnih postopkovnih vidikov njihovega dela.

4. Boljše pravno urejanje ter izvajanje in izvrševanje prava EU

4.1 Boljše pravno urejanje

Izzivi, s katerimi se danes sooča Evropa, izpostavljajo potrebo po informiranem oblikovanju politik na podlagi dokazov in načel boljšega pravnega urejanja.

Komisija ima zdaj na voljo regulativna orodja, ki ustrezajo najvišjim standardom, kot potrjuje Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj. Z boljšim pravnim urejanjem se sprejema zakonodaja, ki je potrebna in državljanom in deležnikom zagotavlja največje možne koristi. **Pristop „za enega sprejetega se eden odpravi“**, ki se zdaj v celoti izvaja, se osredotoča na učinke stroškov predlogov Komisije na državljane in podjetja. To dopolnjuje sistematična prizadevanja za opredelitev in odpravo birokracije in nepotrebnih stroškov v okviru programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT). Platforma „Pripravljene na prihodnost“, tj.

strokovna skupina na visoki ravni, nadalje podpira Komisijo pri opredeljevanju možnosti za poenostavitev in zmanjšanje bremena. Skupina deležnikov na visoki ravni lahko dodatno prispeva k ciljno usmerjeni racionalizaciji pravnega reda, ki zadeva državljanke in državljane in podjetja. Z **okrepljenim testom za mala in srednja podjetja (MSP)** se bodo evropskim podjetjem zagotovile koristi enotnega trga, ne da bi plačevala nesorazmerno ceno. Komisija bo v letu 2023 še naprej izvajala pristop „za enega sprejetega se eden odpravi“, pri čemer bo začela ocenjevati njegovo izvajanje in učinkovitost.

Agenda za boljše pravno urejanje je ključni element pri podpiranju trajnostnosti. Cilje trajnostnega razvoja vključuje v analize učinka, pri čemer upošteva pomembne učinke na enakost za vse. Vključitev strateškega predvidevanja v boljše pravno urejanje in prilagajanje zakonodaje na prihodnost bosta Komisiji zagotovila potrebna orodja za reševanje morebitnih prihodnjih negotovosti.

4.2 Izvajanje in izvrševanje prava Unije

Ko bo Unija dosegla dogovor o predlaganih pobudah, jih je pomembno začeti izvajati v celoti in pravočasno, da bi dosegli spremembe na terenu, ki smo jih obljubili. **Sporočilo o uporabi prava EU**, ki je bilo predstavljeno prejšnji teden, pojasnjuje, kako je Komisija poglobila in razvila svoje delo na področju izvrševanja, pri čemer je združila prizadevanja z državami članicami, specializiranimi organi in drugimi deležniki. Popolna in dosledna uporaba pravil EU krepi pravno varnost ter zaupanje ljudi in podjetij v nacionalne institucije in EU na splošno, zlasti kar zadeva naše skupne vrednote, temeljne pravice, pravno državo, štiri temeljne svoboščine EU in delovanje enotnega trga. Z ustreznim izvrševanjem pravil EU se maksimirajo konkretne koristi, ki jih politike EU prinašajo v vsakdanje življenje ljudi, ne glede na to, kje v EU živijo. Komisija bo še naprej sodelovala z državami članicami, da bi jih podprla pri pravilni uporabi prava EU, hitro odpravila morebitne težave in **odločno ukrepala v primeru kršitev**, ki ovirajo izvajanje pomembnih ciljev politike EU ali ogrožajo vrednote in temeljne svoboščine EU.

5. Zaključek

Od začetka tega mandata je Evropska unija pokazala, da je državljanom in državljanke sposobna zagotoviti rezultate na najpomembnejših področjih. Soočena z edinstvenimi krizami se je odzvala enotno, hkrati pa se je še bolj zavezala radikalni preobrazbi, ki jo je že začela. To mora biti še naprej gonilna sila našega dela v prihodnjem letu.

Naši ključni ukrepi za naslednje leto so navedeni v prilogah k temu sporočilu. Vključujejo seznam prednostnih predlogov v obravnavi, na podlagi katerih bomo nadaljevali dialog z Evropskim parlamentom in Svetom, da bi do konca tega leta dosegli dogovor o skupni izjavi o zakonodajnih prednostnih nalogah.

Skupaj bomo oblikovali Unijo, ki bo sposobna združiti svoje prednosti za reševanje največjih izzivov, od podnebnih sprememb in izgube narave do pandemij in regionalne varnosti. Močno Unijo, ki bo ščitila svoje vrednote in pravno državo. Uspešno Unijo, ki bo temeljila na močnem gospodarstvu, solidarnosti med generacijami in edinstvenem enotnem trgu ter

zagotavljala socialno zaščito brez primere. Enotno Unijo, ki bo imela velik vpliv in vodilno vlogo v svetu pri reševanju izzivov naše generacije.